

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՔ-ԲԵՄԱԿԱՆՔ

Ծր. 4 ՅՈՎՐ.- Ս. Բարսղի Հայրապետին: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Գլխադիր: Ժամարարմ էր Հոգշ. Տ. Ռազմիկ Վրդ. Պողոսեան:

Կիր. 5 ՅՈՎՐ.- Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Հրեշտակապետ: Ժամարարմ էր Հոգշ. Տ. Անուշաւան Ծ. Վրդ. Զոլջանեան:

- Կէսօրէ ետք, շքեղօրէմ զարդարուած Մայր Տաճարիմ մէջ պաշտուեցաւ Աւագ Տօներու առաջինիմ՝ Դաւթի Մարգարէիմ եւ Յակոբայ Տեառնեղբօր համդիսաւոր մախատօմակը՝ մախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր: Ապա Ս. Աթոռոյ շարականի - "Օրհմեցեք զՏէր" - երգեցողութեամբ Միաբանութիւնը բարձրացաւ Պատրիարքարան:

Բշ. 6 ՅՈՎՐ.- Ս. Դաւթի Մարգարէիմ եւ Յակոբայ Տեառնեղբայր Առաքելոյն: Ըստ սովորութեան, "Փառք ի Բարձուս"ի պահում, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը զգեստաւորուած՝ բարձրացաւ Տեառնեղբօր Աթոռի պատուամղանիմ, ուր կանգնած մնաց մինչեւ ժամերգութեան վերջը եւ ընդունեց Միաբանութեան շնորհաւորութիւնը՝ աջահամբողով: Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Դաւիթ Արքեպս. "Քրիստոս Աստուած մեր" մաղթամքի ըմբացքիմ մասնաւոր բարեմաղթութիւններ ըրաւ Տեառնեղբօր արժանաւոր յաջորդիմ բարօր կեանք եւ արեւշատութեան համար, եւ համդիսաւոր Ս. Պատարագը մատուցաւ Աւագ Սեղանիմ վրայ եւ քարոզեց: Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը մախագահեց Ս. Աթոռոյս համգուցեալ Պատրիարքաց հոգիներում համար կատարուած Համգստեան կարգիմ:

- Կէսօրէ ետք, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը Մայր Տաճարիմ մէջ մախագահեց Ս. Ստեփանոսի մախատօմակիմ: Սարկաւագաց Տօնիմ բուրվառակիր Հայրերմ էիմ Հոգշ. Տ. Վանիկ Վրդ. Մանկասարեան եւ Հոգշ. Տ. Գուսան Վրդ. Ալեանեան:

Գշ. 7 ՅՈՎՐ.- Ս. Ստեփանոսի մախակայիմ: Ըստ սովորութեան, "Փառք ի Բարձուս"ի պահում, Ս. Աթոռոյս Սարկաւագներմ ու Ուրարակիրները, թիւով եօթ, կատարեցիմ "Սարկաւագաց Համդէտը", որում մախագահեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը: Իսկ Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Տաճարի աւանդատան՝ Ս. Ստեփանոս մատարան Աւագ Սեղանիմ վրայ: Ժամարարմ էր Հոգշ. Տ. Վանիկ Վրդ. Մանկասարեան:

- Երեկոյեան, Ժառանգաւորաց Վարժարանի ճաշասրահիմ մէջ կայացաւ Միաբանական ըմթրիք, ի պատիւ Սարկաւագաց: Այդ առթիւ խօսք առիմ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, Հոգշ. Տ. Անուշաւան Ծ. Վրդ.՝ յամում ուսուցչական կազմիմ, եւ Սարգիս Սրկ. Աւետիքեան յամում իր ընկերներում:

Դշ. 8 ՅՈՎՐ.- Գլխաւոր առաքելոց, Պետրոսի եւ Պողոսի մախատօմակը պաշտուեցաւ Մայր Տաճարիմ մէջ: Համդիսապետ էր Գերշ. Տ. Սեւան Եպս. Ղարիպեան:

Եշ. 9 ՅՈՎՐ.- Ս. Առաքելոցմ Պետրոսի եւ Պողոսի: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի Ս. Պետրոսի վերիմ մատուղիմ Ս. Պետրոսի խորանիմ վրայ: Ժամարարմ էր Հոգշ. Տ. Մեսրոպ Վրդ. Ասողկեան: Ս. Թարգմանչաց Մանկապարտէզի փոքրիկները ստացան Ս. Հաղորդութիւն:

Ուր. 10 ՅՈՎՐ.- Կէսօրէ ետք, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը "Հրաշափառ"ով մուտք գործեց Սրբոց Յակոբեանց Մայր Տաճար, ուր մախատօմակիմ մախագահելէ ետք թափօրով բարձրացաւ Պատրիարքարան:

Ծր. 11 ՅՈՎՐ.- Տօմ Սրբոց Որդւոցմ Որոտման եւ Բարեկեմղան Ս. Ծմնդեան պահոց: Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը մատուցաւ օրուան համդիսաւոր Ս. Պատարագը Ս. Գլխադրի մատարան մէջ, քարոզեց, խօսքը ուղղելով առաւելաբար Ս. Թարգմանչաց Վարժարանի աշակերտութեան եւ Զերեդեան եղբայրներու օրիմակը ցոյց տալով անոց իբրեւ զոհողութեան մտաւորապարմեր: Եւ ապա, ամպհովանիները, Կեանք Ժայտի մասունքմ ի ձեռիմ մախագահեց եռադարձ մեծահամդէս թափօրիմ: Յետոյ բոլորմ ալ "Օրհմեցեք զՏէր" շարականը երգելով բարձրացաւ Պատրիարքարան, ուր Պատրիարք Սրբազան Աշխար բաժնեց բոլորիմ, փակելով շարքը Աւագ Տօներում:

Կիր. 12 ՅՈՎՐ.- Սկիզբ Պահոց Ս. Ծմնդեան: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Յարութիւն, մեր վերմամատարան մէջ: Ժամարարմ էր Հոգշ. Տ. Համբարձում Վրդ. Բէշէշեան: Ս. Թարգմանչաց Երկր. Վարժարանի եւ Նախակրթարանի աշակերտութիւնը ստացաւ Ս. Հաղորդութիւն:

Գշ. 14 ՅՈՎՐ.- Կաղանդ - Նոր Տարի, ըստ հիմ Տոմարի: Կէս գիշերիմ, Մայրավանքի մեծ զանգը, ձայնակցելով Յունաց - Ս. Յարութեան Տաճարի զանգերում, զուարթ ղօղաջններով կ'աւետէր գալուստը 1992 տարուան: Ժառ. սաներ եւ սարկաւագներ այդ միջոցիմ, Վանքի

մեծ բալի հիւսիսակողմը, Ս. Էջմիածնայ պատիմ տակ, եղամակեցիմ "Փառք ի Բարձուս"ը եւ Ս. Ծմնդեան մեղեդիներ, եւ Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Դաւիթ Արքեպս. քամի մը խօսք ըրաւ, շնորհաւորելով ներկայներում Նոր Տարին:

- Յերեկին, Մայր Տաճարի Ասագ Սեղանին վրայ, ի բացակայութեան ժամօրհնողին (Հոգշ. Տ. Ռուբեն Վրդ. խիստ պաղատութեամբ տառապելուն՝ փոխադրուած էր Ֆրանսական հիւանդանոց), որում իրաւունքն է պատարագել այդ օր, պատարագեց Հոգշ. Տ. Անուշաւան Ծ. Վրդ. Ջոջանեան եւ քարոզեց բմաբան ունեւանով "Նորոգող հմութեանց, մորոգեա եւ գիս, մորոգ զարդարեա" Ծմորհալի Հայրապետի խօսքերը: Ներկայ էր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր: Ապա Միաբանութիւնը "Օրհնեցէք զՏէր" շարականը ներգելով բարձրացաւ Պատրիարքարանի դահլիճը, ուր Ս. Թարգմանչաց Վարժարանէն փոքրիկ աղջնակ մը ծաղկեփունջ ի ձեռնիմ գողտրիկ ուղեղծով մը շնորհաւորեց Ն. Ամենապատուութեան եւ Միաբանութեան Ամամորը: Ս. Պատրիարք Հայրը օրում պատշաճ խօսքերէ ետք բոլորին բաժնեց մէկական մարինք:

Ծր. 18 Յմվր.- ճրագալոյց Ս. Ծմնդեան: Առաւօտեան ժամը 10.20ին, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր գլխաւորութեամբ, Միաբանութիւն եւ ժողովուրդ, ինքնաշարժերու երկար շարանով մը ճամբայ ելան Մայրավանքի ասագ դռնէն դէպի Ս. Ծմնդեան քաղաք՝ Բեթղեհէմ: Անցնող երեք օրերու ընթացքիմ գրեթէ անընդհատ տեղացող անձերը դադրած էր քանի մը ժամ առաջ, թէւ օդը ցուրտ էր ու ամպերու կոյտեր կը ծածկէին երկնակամարը, խափանելով արեւուն ոսկի ճառագայթները ու սպառնալով երբեմն թրջել երկիրը: Ճամբու կէսին, Յունաց Ս. Եղիս վանքին առջեւ, Պատրիարք Սրբազան կը դիմաւորուի Պէյք ճալայի եւ Պէյք Սահուրի "Մուխթարներուն" կողմէ ու պատուասիրութենէ ետք կը շարունակէ ճամբան դէպի Բեթղեհէմ: Ժամը 11ին հասնելով Ս. Ծմնդեան հրապարակը, կը դիմաւորուի այնտեղ սպասող Բեթղեհէմի քաղաքապետի Փոխամորդէն (Քաղաքապետը Ամերիկա կը գտնուէր) եւ Ջիմուրական Կառավարիչէն ու Ոստիկանապետներէն, համայնքներու կրօնական եւ աշխարհական ներկայացուցիչներէն: Հոն էին նաեւ Ս. Ծմնդեան վանուց Տեսուչն ու Միաբանները, Ժառ. Սաներ եւ Սարկաւագներ, Ս. Թարգմանչաց Վարժարանի աշակերտութիւնը եւ հայերէ եւ օտարներէ բաղկացած ստուարաթիւ ժողովուրդ: Թափօրական գմացքով եւ "Խորհուրդ Մեծ"ի երգեցողութեամբ բոլորը կը յառաջաման դէպի Ս. Ծմնդեան Տաճար եւ կը բարձրաման վանուց մեր Տեսչա-

րանը, ուր դիմաւորութեան եկողներ կը պատուասիրուին:

- Կէսօրէ ետք ժամը 2ին, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր գլխաւորութեամբ, Միաբանութիւնը "Հրաշափառ"ով մուտք կը գործէ Ս. Ծմնդեան Տաճար, ուր Ս. Այրի ուխտէն ետք մեր բաժնիմ մէջ կը պաշտուիմ երեկոյեան ժամերգութիւն եւ ճրագալոյցի կարգ: Իսկ Ս. Պատարագը Ս. Այրիմ մէջ կը մատուցուի: Ժամադարմ էր Հոգշ. Տ. Բագրատ Արդ. Պուրճեքեան:

Կը յաջորդէ Ս. Ծմնդեան մախատօմակը: Մուրը իջած էր գրեթէ երբ կ'աւարտիմ արարողութիւնը եւ Միաբանութիւնը թափօրով կը բարձրանայ մեր վանքը, ուր Ս. Աւետարանի ընթերցումէն եւ "Փառք ի Բարձուս"ի երգեցողութենէն ետք Պատրիարք Սրբազան, Միաբան Հայրեր եւ աշակերտութիւն կ'երթան ընթերցու եւ քանի մը ժամերու համգիստով կազդուրուելու:

- Ժամը 10ին, դարձեալ կը հմչեն խորհրդաւոր հայկական զանգերը Տաճարին եւ ընթացք կ'առնեն գիշերային ու առաւօտեան ժամերգութիւնները մեր բաժնիմ մէջ:

Կիր. 19 Յմվր.- ՏՕՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ: Կէս գիշերին, ամբողջ Միաբանութիւնը կ'իջնէ Ս. Ծմնդեան այրը, ուր կատարուած արարողութեանց մէկ մասը, մէկ ժամուան տեւողութեամբ, կը ձայնասրբի ու խորհրդաւոր ռատիօկայանէն: Այդ միջոցին, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը կու տայ Ծմնդեան իր պատգամը, Հայերէնով եւ Անգլերէնով, որ կ'երեւի "Սիոն"ի այս թիւին մէջ: Ս. Ծմնդեան հրապարակին վրայ մախորդ օրը դիմաւորութեան եկող պետական անձինք ներկայ կ'ըլլան արարողութեան, ինչպէս նաեւ Արտաքին Գործոց եւ Կրօնից մախարարութեանց ներկայացուցիչներ, որոնք ապա կը շնորհաւորեն Ս. Պատրիարքը ու կը մեկնին: Եկեղեցական համդիսութիւնները կը շարունակուիմ այնուհետեւ միմչեւ արեւածագ: Առաջին պատարագը մեր բաժնիմ մէջ կը մատուցանէ Հոգշ. Տ. Աւետիս Արդ. Իփրաքեան, իսկ Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպս. կը մախագահէ Զրօրիների հոգեգրաւ կարգին ու կը մատուցանէ օրում համդիսաւոր Ս. Պատարագը՝ Ս. Ծմնդեան Այրիմ մէջ: Միաբանութիւնը յետոյ կը բարձրանայ, ճիշդ երեկունան կարգով, մեր վանքը, ուր մախանաշի կը նստի եւ ապա ինքնաշարժերով կը վերադառնայ Երուսաղէմ:

- Երուսաղէմի մէջ, Ս. Ծմնդեան ճրագալոյցի արարողութիւնը կը կատարուի, յետ երեկոյեան ժամերգութեան, Ս. Յարութեան Տաճարին մէջ, Քրիստոսի Ս. Գերեզմանին դիմաց: Իսկ Ս. Գերեզմանին վրայ կը պատարագէ Հոգշ. Տ.

Կոմիտաս Վրդ. Շերպետեան: Նախատոմակիմ համդիսպետում էր Տաճարիմ Տեսուչը՝ Գերշ. Տ. Վաղարշ եպս. հաշատուրեան: Ծմնդեան Աւետարանի ըմթերցումը կը կատարուի եւ "Փառք ի Բարձունս"ը կ'երգուի մեր Տեսչարանիմ մէջ:

- Կիրակի առաւօտ, Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարիմ մէջ կատարուած ժամերգութեան աւարտիմ, Գերշ. Տ. Սեւան եպս. Դարիպեան կը մատուցամէ օրուամ համդիսաւոր Ս. Պատարագը Աւագ Սեղանիմ վրայ, որմէ ետք կը մախագահէ "Ջրօրի-մէք"ի սրտագրաւ կարգիմ:

- Ի բացակայութեան ժառ. դպիրմե-րու, Երուսաղէմացի հայեր կը վարեն եկեղեցական երգեցողութիւնները:

- Կէսօրէ ետք, Մայր Տաճարիմ մէջ պաշտուած մախատոմակիմ մախագահեց Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Դաւիթ Արքեպս.:

Բշ. 20 Յմվր.- Յիշատակ Մեռելոց: Մայր Տաճարի Աւագ Սեղանիմ վրայ պատարագեց, ըստ սովորութեան, Աւագ Թարգմանը՝ Հոգշ. Տ. Ռազմիկ Վրդ. Պօղոսեան: Ամեմ. Ս. Պատրիարք Հայրը մախագահեց Հոգեհամգստեան կարգիմ:

Եր. 25 Յմվր.- Է. օր Ծմնդեան: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի Ս. Աստուածածնայ խորանիմ վրայ: Ժամարարմ էր Հոգշ. Տ. Կոմիտաս Վրդ. Շերպետեան:

- Նախատոմակիմ ի Ս. Յակոբ մախագահեց Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Դաւիթ Արքեպս.:

Կիր. 26 Յմվր.- Տօմ Ամուսնակո-չութեան Տեառն: Առաւօտեան ժամը 9-իմ, Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Դաւիթ Արքեպս. Սահակեանի գլխաւորութեամբ, Միաբանու-թիւնը "Հրաշափառ"ով մուտք գործեց Ս. Յարութեան Տաճար, ուր Գերշ. Համդիսա-պետ Սրբազանը մատոյց օրուամ համդիսա-ւոր Ս. Պատարագը Բրիստոսի Ս. Գերեզ-մանիմ վրայ եւ խօսեցաւ օրուամ տօմիմ շուրջ: Վամք դարձիմ, Հայոց Թաղի մուտքեմ, Միաբանութիւնը եւ ուսամո-ղութիւնը "Լոյս ի Լուսոյ" շարակամը երգելով յառաջացան եւ բարձրացան Պատ-րիարքարան, ուր Լուսարարապետ Սրբա-զանը մախագահեց "Տճօրիմէք"ի արարո-ղութեան եւ բաժնեց մերկամերում մէկա-կամ մարիմջ: Ս. Աթոռոյս բարիքներու օրիմութեմէմ եւ Ս. Ծմնդեան ու Մկըր-տութեան յատուկ շարակամներու երգեցո-ղութեմէմ ետք, մոյմ արարողութիւնը կրկնուեցաւ վամնց սեղամատամ մէջ, դէպի ուր մեկնեցաւ Միաբանութիւնը թափօրով, գլխաւորութեամբ Հոգշ. Տ. Ամուշաւամ Ծ. Վրդ. Ջղջամեանի: Հոմ, ի միջի ալլոց, օրիմութեան ման օրուամ յատուկ հերիսայի ճաշը:

- Նախատոմակիմ ի Ս. Յակոբ մախագահեց Գերշ. Տ. Սեւան եպս.:

Բշ. 27 Յմվր.- Ծմնուդ Յովհաննու Կարապետիմ: Մայր Տաճարի Ս. Կարապետի խորանիմ վրայ պատարագեց Հոգշ. Տ. Գուսամ Վրդ. Ալմամեան:

Եր. 1 Փետր.- Թէոդոսի Թագ. եւ Եօթմ մամկամցմ Եփեսոսի: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Գլխաղի: Ժամարարմ էր Հոգշ. Տ. Ռազմիկ Վրդ. Պօղոսեան:

Կիր. 2 Փետր.- Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Հրեշտակապետ: Ժամարարմ էր Հոգշ. Տ. Վամիկ Վրդ. Մամկասարեան:

Եր. 8 Փետր.- Հայրապետացմ Աթա-մասի եւ Կիրղի: Ս. Պատարագը մատու-ցուեցաւ ի Ս. Գլխաղի: Ժամարարմ էր Հոգշ. Տ. Ամուշաւամ Ծ. Վրդ. Ջղջամե-ան:

Եր. 15 Փետր.- Ս. Գրիգորի Աստուածարանիմ: Ս. Պատարագը մատու-ցուեցաւ ի Ս. Գլխաղի: Ժամարարմ էր Հոգշ. Տ. Բագրատ Արդ. Պուրմէքեան:

Կիր. 16 Փետր.- Բարեկենդամ Առա-ջաւորաց Պահոց: Ս. Պատարագը մատու-ցուեցաւ ի Ս. Յարութիւն, մեր վերմա-մատրամ մէջ: Ժամարարմ էր Հոգշ. Տ. Վամիկ Վրդ. Մամկասարեան:

Ուր. 21 Փետր.- Յիշատակ Յովհաննու մարգարէիմ: Առաւօտեան ժամերգութեան աւարտիմ, Մայր Տաճարիմ մէջ կատա-րուեցաւ ըմթերցումը Յովհաննու Մարգա-րէութեան գրքիմ:

- Նախատոմակիմ ի Ս. Յակոբ մախագահեց Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Դաւիթ Արքեպս.:

Եր. 22 Փետր.- Ս. Սարգսի զօրա-վարիմ: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի Ս. Սարգսի մատրամ մէջ: Ժամարարմ էր Արժ. Տ. Տաճատ Ա. Քհմյ. Դաւիթեան: Ապա կատարուեցաւ Հոգեհամ-գիստ՝ Ս. Աթոռոյս եւ ազգիս համգու-ցեալ բարերար Գալուստ Կիւլպէնկեանի հօր՝ Սարգսի հոգւոյմ համար: Համդի-սապետ էր Ամեմ. Ս. Պատրիարք Հայրը:

Կիր. 23 Փետր.- Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Հրեշտակապետ: Ժամարարմ էր Հոգշ. Տ. Գուսամ Վրդ. Ալմամեան: Բարոզեց հիւրաբար քաղաքս գտնուող Արժ. Տ. Տաճատ Ա. Քհմյ. Դա-ւիթեան, խօսելով համբերութեան առաքի-մութեան մասիմ եւ ամգրադառմալով երէկ տօմուած Սուրբ Սարգսի կեանքիմ ու գործիմ:

Դշ. 26 Փետր.- Տեառնըմդառաջի մեծահամդէս մախատոմակիմ եւ ամոր յաջորդող առաջիմ "Ամդաստամ"իմ մախա-գահեց Ամեմ. Ս. Պատրիարք Հայրը:

- Իսկ գիշերասկիզբիմ, Մայր Տաճարիմ մէջ պաշտուած "եկեսցէ"ի եւ Հսկմամ կարգերում մախագահեց Գերշ. Տ.

Կիրելի եպս.:

Եշ. 27 Փետր.- Տեառնընդառաջ: Օրուան համդիսաւոր Ս. Պատարագը՝ Մայր Տաճարի Աւագ Սեղանին վրայ մատոյց Գերշ. Ս. Կիրելի եպս. Գաբրիէան: Երեք օրերէ ի վեր տեղացող ձիւնին հետեւանքով - չորրորդը այս եղանակին - մերկաներու ցամառ թիւին պատմառաքարոգ չխօսեցաւ:

Ծր. 29 Փետր.- Իսահակայ Պարթէի Հայրապետին: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Գլխադիր: Ժամարարմ էր Հոգշ. Ս. Ռազմիկ Վրդ. Պօղոսեան:

Կիր. 1 Մարտ.- Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Յարութիւն, մեր վերմամատարան մէջ: Ժամարարմ էր Հոգշ. Ս. Վանիկ Վրդ. Մանկասարեան:

Դշ. 4 Մարտ.- Վարդանանց մեծահանդէս մախատմակին ի Ս. Յակոբ մախագահեց Ամեմ. Ս. Պատրիարք Հայրը:

Եշ. 5 Մարտ.- Ս. Վարդանանց գորավարացմ մերոց՝ 1036 վկայիցմ (Յիշատակ մեռելոց եւ տօմ ազգային): Այս տօմը Ս. Աթոռէն մերս մկատուած ըլլալով տօմը ժառանգաւոր սամերու, Մայր Տաճարի Աւագ Սեղանին վրայ պատարագեց եւ "թէպետեւ ածու եմք փոքր . . ." մեր պատմահօր խօսքը իբր բմաբան ունեմալով քարոզեց Վարժարանի Փոխ-Տեսուչը՝ Հոգշ. Ս. Գուսան Վրդ. Ալեմանեան: Հոգշ. Հայրը մեր "Փոքր ածուին" մէջ գործուած արութեան գործերէն մին իբրեւ մատմամշեց Վարդանանց հերոսամարտը, ուր չարին ու բռնութեան դէմ ծառանալու քրիստոնէական վսեմ առաքինութեամբ փայլեցաւ Հայ ժողովուրդը: Քարոզէն ետք, Ամեմ. Ս. Պատրիարք Հայրը մախագահեց Ամեմայն Հայոց Վեհ. Հայրապետին՝ Ս. Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսին անուան տօնին առիթով կատարուած "Հայրապետական Մաղթամբ"ին: Ժառանգաւոր սամեր ստացան Ս. Հաղորդութիւն:

Ուր. 6 Մարտ.- Ըստ իրաւական սովորութեան, Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ Ուղղափառ Ասորոց Ս. Մարկոս Աւետարանչի մատրան մէջ: Պատարագեց եւ քարոզեց Հոգշ. Ս. Անուշաւան Ծ. Վրդ. Զղջամեան, հրաւիրելով ժողովուրդը որ հոգեպէս պատրաստուի դիմաւորելու մօտալուտ Մեծ Պահոց շրջամբ: Երթուղարձի թափօրներուն մախագահեց Գերշ. Ս. Սեւան եպս. Ղարիպեան: Ս. Պատարագէն ետք, Միաբանութիւնը պատուասիրուեցաւ Ասորոց Գերշ. Եպիսկոպոսին:

Ծր. 7 Մարտ.- Կ. Պոլսոյ Ս. Ժողովոյն (ՅՅ1): Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Գլխադիր: Ժամարարմ էր Հոգշ. Ս. Աւետիս Արդ. Իփրանեան:

Երեկոյեան ժամերգութեան ըմթացքին կատարուեցաւ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարի խորամմերուն եւ գլխաւոր սրբանկարներուն վարագուրումը:

Կիր. 8 Մարտ.- Բուն Բարեկենդան: Փակեալ-խորամի Ս. Պատարագը Մայր Տաճարի Աւագ Սեղանին վրայ մատոյց Հոգշ. Ս. Ռուբէն Վրդ. Յովակիմեան: Ըստ սովորութեան, Դպրապետի պաշտօնը վարեց Լուսարարապետը՝ Գերշ. Ս. Դաւիթ Արքեպս.:

Դշ. 11 Մարտ.- Սկիզբն Կարգաց Մեծի Պահոց: Առաւօտուն, Մայր Տաճարին մէջ տեղի ունեցաւ "Արեւագալ"ի առաջին՝ իսկ կէսօրէ ետք՝ "Խաղաղական"ի առաջին ժամերգութիւնը:

Եշ. 12 Մարտ.- Մեծ Պահոց առաջին Հսկումին ի Ս. Յակոբ մախագահեց եւ քարոզեց Ամեմ. Ս. Պատրիարք Հայրը, Յակոբոս Առաքեալի խրատը յիշեցնելով "Լեզուն սամձէլու մասին":

Ուր. 13 Մարտ.- Նախատօմակը պաշտուեցաւ Մայրավանքի Ս. Թորոս եկեղեցւոյ մէջ, որ Զեռագրատունն է Ս. Աթոռոյս: Համդիսապետն էր Գերշ. Ս. Կիրելի եպս.:

Ծր. 14 Մարտ.- Ս. Թեոդորոսի գորավարին: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Թորոս: Ժամարարմ էր Հոգշ. Ս. Բագրատ Արդ. Պօրնէքեան:

- Կէսօրէ ետք, Ամեմ. Ս. Պատրիարք Հօր գլխաւորութեամբ, Միաբանութիւնը "Հրաշափառ"ով մուտք գործեց Ս. Յարութեան Տաճար, ուր պաշտուեցան ժամերգութիւնն ու մախատօմակը՝ մեր վերմամատարան մէջ: Հոմ մատուցուեցաւ մաւ Ս. Պատարագը: Ժամարարմ էր Հոգշ. Ս. Վանիկ Վրդ.: Ապա կատարուեցաւ եռադարձ մեծահանդէս թափօր Քրիստոսի Ս. Գերեզմանին եւ մէկ անգամ Պատմատեղւոյն շուրջ, գլխաւորութեամբ Ամեմ. Ս. Պատրիարք Հօր: Թափօրականք երգեցին Այլակերպութեան շարականներ:

Գշ. 17 Մարտ.- Երեկոյեան կատարուեցաւ Մեծ Պահոց ա. Հսկումը ի Ս. Հրէշտակապետ: Քարոզեց Հոգշ. Ս. Կոմիտաս Վրդ. Շերպէթեան, խօսելով հոգեւոր իմաստութեան մասին:

Եշ. 19 Մարտ.- Իրիկուն Հսկումին ի Ս. Յակոբ քարոզեց Լուսարարապետ Գերշ. Ս. Դաւիթ Արքեպս., խօսելով մեղքի գաղափարի մասին:

Ծր. 21 Մարտ.- Ս. Կիրիլի Երուսաղիմացւոյն: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի աւանդատան Ս. Կիրիլի սեղանին վրայ: Ժամարարմ էր Հոգշ. Ս. Կոմիտաս Վրդ. Շերպէթեան:

Կիր. 22 Մարտ.- Ամառակին: Ըստ սովորութեան, առաւօտեան ժամերգու-

թիւնը պաշտուեցաւ եւ Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Հրեշտակապետ: Ժամարարմ էր Հոգշ. Ս. Գուսամ Վրդ. Ալեանեան:

Գշ. 24 Մարտ.- Իրիկուան Հսկումիմ ի Ս. Հրեշտակապետ քարոզեց Հոգշ. Ս. Բարսեղ Վրդ. Գալէմտէրեան, մեկնաբանելով Ամառակի աւետարանական առակը:

Եշ. 26 Մարտ.- Իրիկուան Հսկումիմ ի Ս. Յակոբ Համդիսապետիմ էր Գերշ. Ս. Կիրեղ Եպս. Գաբրիկեան:

Ծբ. 28 Մարտ.- Սրբոցմ` Յովհաննու Երուսաղէմայ, Յովհաննու Օձմեցւոյմ, Յովհաննու Որոտմեցւոյմ, եւ Գրիգորի Տաթեւացւոյմ: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Գլխադիր: Ժամարարմ էր Հոգշ. Ս. Ռազմիկ Վրդ. Պողոսեան:

- Կեսօրէ ետք, Գերշ. Ս. Սեւան Եպս.ի գլխաւորութեամբ, Միաբան Հայրեր իմքնաշարժերով բարձրացան Զիթեմեաց լեռ, ուր Համբարձման Սրբավայրիմ վրայ կատարուեցաւ ժամերգութիւն եւ նախատօնակ: Իրիկնադէմիմ կատարուող "Եկեսցէ"ի եւ Հսկման կարգերը զամբ առնուեցան, քաղաքական կացութեան պատճառաւ:

Կիր. 29 Մարտ.- Տնտեսիմ: Առաւօտուն, Գերշ. Ս. Սեւան Եպս.ի գլխաւորութեամբ, Միաբանութիւնը իմքնաշարժերով բարձրացաւ Զիթեմեաց լեռ ու "Հրաշափառ"ով մուտք գործեց Համբարձման Սրբատեղիմ, ուր եպիսկոպոսական խոյր ի գլուխ պատարագեց եւ քարոզեց Հոգշ. Ս. Ամուշուան Ծ. Վրդ. Զոհրմեան, մեկնաբանելով Տնտեսի աւետարանական առակը:

Գշ. 31 Մարտ.- Իրիկուան Հսկումիմ ի Ս. Հրեշտակապետ քարոզեց Հոգշ. Ս. Վանիկ Վրդ. Մամկասարեան:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆՔ

Ուր. 3 Յովր.- Կեսօրիմ, Եգիպտոսէն Երուսաղէմ ժամանեց Ղպտոց մոր մշամակուած Եպիսկոպոս` Տքթ. Անպա Աբրահամ: Դիմաւորութիւնը կատարուեցաւ Եաֆայի դրամ մօտ: Մեր կողմէ մերկայ էիմ Գերշ. Ս. Կիրեղ Եպս., Ս. Յարութեան Տաճարի Տեսուչ Գերշ. Ս. Վաղարշ Եպս. եւ Աւագ Թարգման Հոգշ. Ս. Ռազմիկ Վրդ.: Ապա բոլորը խումբով իջան Ս. Յարութեան Տաճար, եւ Ս. Գերեզմանի ուխտէմ ետք ուղղուեցան Տաճարի մեր Տեսչարանը, Ղպտոցի հետեւակ ըլլալով Հայոց` Ս. Տեղեաց մէջ, իրբեւ դաւամակից Եկեղեցի: Յետոյ բոլորմ ալ ուղղուեցան Ղպտոց Մայրավանքի Ս. Ամտոմիոս Եկեղեցիմ, ուր կարգացուեցաւ Շէմուտա Պատրիարքի գիրը` որով Անպա Աբրահամ` Եպս. կը մշամակուէր Երուսաղէմի Ղպտի համայնքիմ: Ընդունելութիւնը կայացաւ Եպիսկոպոսարանի սալօմիմ մէջ:

Բշ. 6 Յովր.- Կեսօրիմ, քաղաքայայեղոյ Նիւ Եօրքի Կարսիմալ ճօմ Օրքմօր ճաշի հիւրն էր Ամեմ. Ս. Պատրիարք Հօր` Վանուց սեղանատան մէջ: Մեծապատիւ հիւրը, իր հետեւորդներով ապա այցելեց Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարը:

- Նոյն օրը, Գերշ. Ս. Կիրեղ Եպս. եւ Հոգշ. Ս. Ռազմիկ Վրդ. Բեթղեհէմ գացիմ, Յունաց Ս. Ծմողեան տօնիմ առթիւ իրաւական հսկողութիւնը կատարելու:

Գշ. 7 Յովր.- Կեսօրէ ետք ժամը 1իմ, Լուսարարապետ Գերշ. Ս. Դաւիթ Արքեպս. մերկայ եղաւ Ս. Երկիր այցելող Քէթրըպըրիի Արքեպս. Ժօրն Քէրիի ի պատիւ, Թամբուրի Էքումեմական Կեդրոնի մէջ տրուած ճաշկերոյթիմ:

- Մեծապատիւ հիւրը կեսօրէ ետք ժամը 4իմ այցելեց Մայրավանք: Նախ առաջնորդուեցաւ Մայր Տաճար եւ ապա բարձրացաւ Պատրիարքարան, ուր ըմբռնուեցաւ Ամեմ. Ս. Պատրիարք Հօր եւ Միաբանութեան անդամներուն կողմէ: Իրեմ կ'ըմկերակցէր Երուսաղէմի Ամկլիքան Արքեպս.՝ Սամիր Քաֆիթի:

Եշ. 16 Յովր.- Առաւօտեան ժամը 10իմ, Պատրիարք Սրբազան Հայրը, ըմկերակցութեամբ Լուսարարապետ Գերշ. Ս. Դաւիթ Արքեպս. Սահակեանի եւ Պր. Եղիա Տիգրանեանի, այցելեց Երուսաղէմի մէջ Միացեալ Ազգաց Վերահսկիչ Կազմակերպութեան ընդհանուր ղեկավար Մէյնըր Ճեմըրըլ Համա Քրիսթըմսըմիմ, եւ մէկ ժամուան խօսակցութեան ըմթացքիմ անդարդարձան Միջիմ Արեւելքի երկիրներու ընդհանուր կացութեան, մասնաւորաբար հայ ժողովուրդի եւ Հայաստանի եւ Արցախի քաղաքական կացութեան մասին: Գնդապետը հետաքրքրուեցաւ Հայ Եկեղեցւոյ կրօնական հարցերով եւ պատմութեամբ առ հասարակ, Էքումէմիք շարժումիմ մէջ եւ Սուրբ Երկրի պատմութեան հետ կապուած:

Ուր. 17 Յովր.- Երուսաղէմի Քաղաքապետ Թէտի Քօլէք եւ իր օգնականները, եւ Կրօնից Նախարարութեան եւ Արտաքին Գործոց Նախարարութեան ներկայացուցիչները Հայկական Ծմումդի միաօրեակիմ Պատրիարք Սրբազան Հօր այցելութեան եկան: Խօսակցութեան ըմթացքիմ անդարդարձումներ եղան Երուսաղէմի պարիսպէմ դուրս պեղումներու առնմ գտնուած հայկական մօզայիքի հետ կապուած հարցերուն: Ներկայ էիմ Տօրթմ Ժողովի անդամները:

Ծբ. 18 Յովր.- Նախ քան Հայկական Ծմումդի առիթով պաշտօնական թափօրով մուտքը Բեթղեհէմ, Պատրիարք Սրբազան Հօր այցելութեան եկաւ Երուսաղէմի ոստիկանապետը իր օգնականներով, որոնք ըմկերակցեցան իմքնաշարժերու թափօրիմ:

ԴՅ. 22 ՅՈՎՐ.- Ամեմ. Ս. Պատ-
րիարքը մեկնեցաւ Ամմամ, ընկերակցու-
թեամբ Հոգ. Տ. Հայրիկ Վրդ. Գալայ-
նեանի: Խորհրդակցութիւն եւ համդի-
պումներ տեղի ունեցան եկեղեցական
խորհուրդի անդամոց (վերատեսուչ Գերշ.
Տ. Վահան Եպս. Թօփալեան Կ. Պոլիս կը
գտնուէր եւ գործողութեան եմբար-
կուած), Հայկական Ակումբներու Վար-
չութեանց եւ ազգային մեքենա եւ տն: Ուր-
բաթ գիշեր Ազգային Մարզական Միու-
թեան, իսկ Կիրակի գիշեր Հ. Մ. Ը.
Միութեան ակումբներուն մէջ դասախո-
սեց "Երուսաղէմի Ներկայ Կացութեան"
եւ Միւսուստանի առիթով էջմիածնի եւ
Երեսնի մէջ իր ունեցած փորձառու-
թեանց եւ խրախուսիչ փորձառութիւննե-
րու մասին: Յունուար 26, Կիրակի առա-
ւօտ պատարագեց եւ քարոզեց Ս. Թադէոս
եկեղեցւոյ մէջ:

Նոյն օրերուն Ամմամ կը գտնուէին
Յոյմ Օրթոտոքս եկեղեցւոյ եւ Հռովմէա-
կան եկեղեցւոյ Սրբազան Պատրիարքները
որոնց հետ խորհրդակցութեան յետոյ,
ըստ ժամադրութեան, երեք Պատրիարքները
միասին տեսակցութիւն մը ունեցան
արքայական պալատին մէջ, Յորդանանի
Վեհապետ Հիւսէյն Թագաւորի հետ:

Պատրիարք Սրբազան Ս. Աթոռ վերա-
դարձաւ 27 Յունուարին:

Ծր. 1 Փետր.- Ամեմ. Սրբազան
Պատրիարք Հայրը, ընկերակցութեամբ
Լուսարարապետ Սրբազանին եւ Միա-
բանութեան անդամներուն, Ղպտոց
համայնքին մօր ժամանած Տ. Անպա
Արքահամ Սրբազան Եպիսկոպոսին այցելեց
Ղպտոց վանքին մէջ:

Բշ. 10 Փետր.- Միացեալ Նահանգ-
ներէն ժամանեց Հոգ. Տ. Յուսիկ Ծ.
Վրդ. Պաղտասեան, Հոգեւոր Հովիւր Նիւ
ձըրգիի Լիվինկսթըմ քաղաքի Ս.
Աստուածածին Հայց. եկեղեցիին: Հայր
Սուրբը Ասեմապետն է Ս. Աթոռոյս կողմէ
Միացեալ Նահանգաց մէջ նշանակուած
Երուսաղէմի Պատրիարքութեան Կալուածոց
խորհրդատու Մարմինին, որուն անդամ-
ները (Տիարք Գեորգ Յովմանեան, Կարդ-
գէս Պալեան եւ Միհրան Էրքիլէթեան)
մասնագետի իրենց փորձառութեամբ
օգտակար կը համդիսանան Կալուածական
եւ շինարարական գործառնութեանց
ծրագրումներուն մէջ: Հայր Յուսիկ,
իրեն Կալուածոց Տեսուչ, հետապնդեց
այդ ծրագրումներէն ոմամք եւ
տեղեկագրեց Տնօրէն Ժողովին, եւ ապա
նոյն ըրաւ Միաբանական ընդհանուր
ժողովի 17 Փետրուարի միսին մէջ,
որու ընթացքին ընդունուեցաւ ման
Տնօրէն Ժողովի կողմէ ներկայացուած
առաջարկը, որ Միաբանութեանս
անդամներէն Տ. Յուսիկ Ծ. Վրդ.
Պաղտասեան "արտօնուի Եպիսկոպոս
ձեռնադրուիլ Ամմայմ Հայոց Վեհափառ
Հայրապետի ձեռամբ եւ հաւանութեամբ":

Եշ. 20 Փետր.- Ամերիկայէն Ս.
Աթոռ ժամանեց Արժ. Տ. Տանատ Ա. Բիմյ.
Դաւիթեան, Հոգեւոր Հովիւ Ս. Յակոբ
Հայց. եկեղեցւոյ, Ուսթըրթաուն,

Մէտէչուսեց:

Բշ. 2 Մարտ.- Հոգ. Տ. Անուշաւան
Ծ. Վրդ., Հոգ. Տ. Գուսան Վրդ., Աւագ
Թարգման Հոգ. Տ. Ռազմիկ Վրդ., Հոգ. Տ.
Բագրատ Արդ. եւ քարտուղար Տիար
Գեորգ Հիմնուեան Համբարձման լեռան
ճամբուն վրայ գտնուող Իպրահիմիյէ
Քօլէնը գացին, ցաւակցութիւն յայտնե-
լու Ծաբաթ երեկոյեան, Հերովդէսի դրան
մօտերը գտնուող Իսաուտա Սրմարանի մօտ
խարխուլ պատի մը փլուզումին իբր
հետեւանք զոհուած 23 ամմերու ընտա-
մեկան պարագամներուն:

Բշ. 9 Մարտ.- Երեկոյեան, Հոգ. Տ.
Անուշաւան Ծ. Վրդ. Զոջանեան մեր-
կայ եղաւ Քնէսէթի բացառիկ միսին, որ
կայացած էր մոյմ օր մահացած եւ
թաղուած Իսրայէլի մախիկն վարչապետ-
ներէն Մեմահէմ Պէկիմի յիշատակին:

Եշ. 12 Մարտ.- Ս. Ուխտիս երիցա-
գոյմ անդամը՝ Գերշ. Տ. Նորայր
Արքեպս. Պողարեան, որ միւսէ մը ի վեր
կը մմար քաղաքի Տ. Joseph Ֆրանսա-
կան հիւանդանոցը, եմբարկուեցաւ
վիրաբուժական գործողութեան (Ծաբաթ
մը յետոյ վանք վերադարձաւ):

Բշ. 16 Մարտ.- Ժառանգաւոր սաներ
երկօրեայ շրջապտոյտի գացին եւ Տիրե-
րիոյ մօտակայքը գտնուող Թապալայի Գեր-
ման-Կաթուիկներուն հիւրանոցը գիշերե-
ցին:

Դշ. 18 Մարտ.- Իսրայէլ այցելող
Պուլկարիոյ վարչապետ Տիմիթրի Փաւլօվի
ի պատիւ, Լարօմ պառնոկի մէջ տրուած
ընդուննութեան ներկայ եղաւ Հոգ. Տ.
Անուշաւան Ծ. Վրդ., Հոգ. Տ. Գուսան
Վրդ. եւ Պուլկարահայ ուսանողներէն
Աթո Գարանեան:

Եշ. 26 Մարտ.- Յունաստանի Անկա-
խութեան 171րդ տարեդարձի առթիւ,
Կէսօրէ ետք, Նաշըմըլ Փէլըս պառնոկի
մէջ, Հէլլէն Հիւպատոսին կողմէ տրուած
ընդուննութեան ներկայ գտնուեցան
Ամմ. Սրբազան Պատրիարք Հայրը, Լու-
սարարապետ Գերշ. Տ. Դաւիթ Արքեպս.
Սահակեան, Աւագ Թարգման Հոգ. Տ. Ռազ-
միկ Վրդ. Պօղոսեան:

Կիր. 29 Մարտ.- Կէսօրէ առաջ,
Յոյմ-Կաթուիկներուն եկեղեցւոյ Աւետ-
ման տօմին առիթով (25 Մարտ), Լուքսի
Լահիամ Եպս.ի կողմէ մատուցուած Ս.
Պատարագին ներկայ գտնուեցաւ Լուսա-
րարապետ Գերշ. Տ. Դաւիթ Արքեպս.
Սահակեան:

- Կէսօրէ ետք, Հոգ. Տ. Անուշա-
ւան Ծ. Վրդ. Զոջանեան Քնէսէթի դիմացի
պարտէզը գնաց, ի շարս այլ ակամաւոր
ամմաւորութեանց ողջերթ մաղթելու
Իսրայէլի Նախագահ Վսեմ. Հայիմ Հէր-
ցօկի, ամոր Սպանիա մեկնումին առիթով:

- Երեկոյեան, ընդառաջելով Բաղա-
քապետ Թէտի Քօլլէթի իրաւերին, Լու-
սարարապետ Գերշ. Տ. Դաւիթ Արքեպս. եւ
Աւագ Թարգման Հոգ. Տ. Ռազմիկ Վրդ.
ներկայ եղան զամագան երկիրներէ
ժամանած Բաղաքապետներու ի պատիւ
Բաղաքապետարանի մէջ տրուած ընդունն-
ութեան: